

1. VATANDAŞLARIMIZI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

1.1. İş Piyasası

Eylül ayında çalışanların sayısı, bir ay öncesine göre mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak 35.000 artmıştır. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış olarak tüm çalışanların sayısı Eylül 2010'da 325.000 artmış ve 40,90 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesine göre çalışanların sayısı 193.000 (% 0,5) artış göstermiştir.

Öte yandan, ikinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Eylül 2010'da bir yıl öncesine göre 15.000 (% -5) azalma ile 274.000 olarak gerçekleşmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2010 Ağustos ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 92.000 (% -1,9) azalarak 4,80 milyona gerilemiştir. Diğer taraftan, yine Ağustos ayı itibariyle 2,6 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 59.000 (% 2,6) daha fazladır.

Sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, Ağustos 2010 ayı itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 1,6, Doğu Almanya'da ise % 1,7 oranında artmıştır. Mecklenburg-Vorpommern eyaletinde % 1,0 ile en az artış gerçekleşirken, Bremen ve Thüringen'de % 2,3 ile en yüksek artış olmak üzere tüm eyaletlerde sigortaya tabi çalışanların sayılarında artış kaydedilmiştir.

Çalışan sayıları sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre tüm sektörlerde artışlar gerçekleşmiştir. Ödünç işçi veren sektörde 190.000 (% 33,7), sağlık ve sosyal hizmetler alanlarında 117.000 (% 3,5), ekonomik hizmet sektöründe 84.000 (% 2,9), taşımacılık ve depolama sektöründe 20.000 (% 1,5), lokantacılık ve otelcilik sektöründe 16.000 (% 1,9), eğitim ve öğretim alanında 13.000 (% 1,3) ve inşaat sektöründe 36.000 (% 2,2) büyüme kaydedilmiştir.

Kısa süreli çalışanların sayısında ise son çeyrekte fazla bir değişiklik olmamış, Eylül ayında 31.000, Ağustos ayında 29.000, Temmuz ayında 30.000 kişi kısa süreli çalışanlar olarak İş Ajanslarına bildirilmiştir. Alınan son verilere göre 2010 Ağustos ayında Sosyal Kanun'un III'üncü Kitabı'nın 170'inci maddesine göre 173.000 çalışan kısa süreli iş uygulaması içinde istihdam edilmiştir. Bu sayı bir ay öncesine göre 97.000, bir yıl öncesine göre 849.000 daha azdır. Mayıs 2009 ayında 1.443.000 çalışan ile en yüksek sayıya ulaşılmıştır. Ağustos 2010

verileri bu sayının ancak yüzde onu kadardır. Kısa süreli çalışanlarla ilgili sayılar 2010 Nisan ayına ait olup, bu ayda 631.000 kişi kısa süreli işsizlik parası almıştır. Bu sayının 598.000'i konjonktürel kısa süreli çalışma, 33.000'i mevsimsel kısa süreli çalışma uygulamasına dahildir.

İşsizlerin sayısı, Ekim 2010'da bir ay öncesine göre 86.000 azalarak 2.945.000 olarak kayıtlara geçmiştir. İşsiz sayısı bir yıl öncesine kıyaslandığında Ekim 2010 ayında öncesine göre 283.000 ya da % 9 daha az işsiz bulunmaktadır.

Ekim 2010 itibariyle işsizlerin sayısı bir ay öncesine göre, Batı Almanya'da 60.000 azalarak 2.043.000'e inmiştir. İşsizlik sayısı yine aynı ay itibariyle mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak değerlendirildiğinde ise 4.000 daha azdır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 185.000 (% 8) azalmıştır. Doğu Almanya'daki işsizlerin sayısı ise, 2010 Ekim ayında bir ay öncesine göre 26.000 azalmış ve 902.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Söz konusu sayı, mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak bir ay öncesine göre hesaplandığında değişmemiştir. Öte yandan, Doğu Almanya'daki mevsimsel etkilerden arındırılmış işsiz sayısı bir yıl öncesine göre 98.000 (% 10) azalmıştır.

İş piyasası işsizlik oranına göre değerlendirildiğinde, 2010 Ekim ayında işsizlik oranı tüm çalışanların sayısı baz alınarak hesaplandığında % 7,0 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,7 puan daha azdır. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı bir ay öncesine göre aynı kalarak % 7,5 olarak kaydedilmiştir. Yine 2010 Ekim ayı itibariyle bölge olarak işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 6,1, Doğu Almanya'da ise % 10,7 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 0,5, Doğu Almanya'da ise % 1,1 azalmıştır.

2010 Ekim ayı itibariyle yabancı işsizlerin sayısı bir ay öncesine göre 36.668 azalarak 470.676 olmuştur. Diğer taraftan, aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı da bir ay öncesine göre 3.487 azalarak 137.997 olarak kayıtlara geçmiştir.

2010 Ekim ayında 2.945.000 işsizin 909.000'i ya da % 31'i birinci basamak işsizlik parası alırken, 2.037.000'si (% 69) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 41.000 (% 4), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise, 45.000 (% 2) azalmıştır. Bir yıl öncesine göre birinci basamak işsizlik

parası alanların sayısı, 165.000 ya da % 15, ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 118.000 ya da % 5 azalmıştır.

2010 Ekim ayı iş piyasasına ilişkin istatistiki veriler, Ek-1'deki çizelgede ayrıca gösterilmiştir.

1.2. Mesleki Eğitim

2009 Ekim ayından 2010 Eylül ayına kadar 483.500 açık mesleki eğitim yeri bildirilmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 8.100 (% 1,7) daha fazladır. İşletme içi açık mesleki eğitim yeri sayısı, 17.200 (% 4,2) artışla 425.600'e yükselmiştir. İşletme dışı mesleki eğitim yeri sayısında ise düşüş devam etmiş ve sayı 9.100 (% 13,5) azalarak 57.900'e gerilemiştir.

Batı Almanya'da 394.700 (13.100 ya da % 3,4), Doğu Almanya'da ise 88.600 (5.000 ya da % 5,3) açık mesleki eğitim yeri bildirisi yapılmıştır. Doğu Almanya'da işletme içi mesleki eğitim yeri sayısı 2.000 ya da % 3 yükselerek 68.600 olarak kayıtlara geçmiştir. Batı Almanya'da ise, 15.200 ya da % 4,5 artarak 356.800'e çıkmıştır. İşletme dışı mesleki eğitim yeri sayısı Doğu Almanya'da 6.900 (% -25,7) azalarak 20.000'e inerken, Batı Almanya'da bu sayı 2.100 (% 5,3) azalmış ve 37.900 olarak gerçekleşmiştir.

Sanayi ve Ticaret Odası ile El Sanatları Odası'nın verilerine göre, meslek eğitim dönemi itibarıyla 2010 Temmuz sonuna kadar 227.800, El Sanatları Odası tarafından da 82.400 meslek eğitim yeri sözleşmesi gerçekleşmiştir.

2009 Ekim ayından 2010 Eylül ayına kadar 552.200 genç bir meslek eğitim yerine yerleşmek amacıyla İş Ajanslarına başvurmuştur. Bu sayı bir yıl öncesine göre 3.300 (% 0,6) daha azdır. Düşüş büyük miktarda Doğu Almanya'da gerçekleşmektedir. Doğu Almanya'da bu sayı, 14.100 (% 13) düşerek 94.700'e inmiştir. Söz konusu sayı Batı Almanya'da ise 10.800 (% 2,4) artarak 457.300'e yükselmiştir.

2009/2010 meslek eğitimi danışma döneminde 552.200 başvuru sahibi gence karşılık 483.500 açık meslek eğitim yeri bulunmuştur. Buna göre, başvuru yapan gençlerin sayısı, açık meslek eğitim yeri sayısından 68.600 daha fazladır. Bir yıl öncesinde aynı dönemdeki fark ise 80.100 olarak kaydedilmiştir.

2010 Ekim ayında 19.600 açık meslek eğitim yeri doldurulamamıştır. Bu sayı, bir yıl öncesine göre 2.400 (% 13,6) daha fazladır. Söz konusu artış hem Batı'da hem de Doğu'da

gerçekleşmiştir. Batı Almanya’da açık meslek eğitim yeri sayısı 15.800’dür. Bu sayı bir yıl öncesine göre 1.300 (% 9,3) daha fazladır. Doğu Almanya’da yerleştirme yapılamayan meslek eğitim yerinin sayısı ise 3.700’dür. Yine bu sayı, bir yıl öncesine göre artış kaydetmiş ve 1.000 (% 38,6) olarak gerçekleşmiştir.

2010 Ekim ayında meslek eğitim yeri arayan 12.300 genç bir meslek eğitim yerine yerleştirilememiştir. Bir yıl öncesine göre 3.400 ya da % 21,8 daha az. Böylece Almanya genelinde başvuru sahibi gençlerin % 2,2’si her hangi bir meslek eğitim yeri bulamamışlardır. Bu oran Batı Almanya’da % 1,9, Doğu Almanya’da ise % 4’dür. Batı Almanya’da meslek eğitim yeri bulamayan genç sayısı bir yıl öncesine göre 2.800 ya da % 24,6 azalarak 8.500’e düşerken, bu sayı Doğu Almanya’da 700 ya da % 14,9 azalarak 3.800’e gerilemiştir.

2010 Ekim ayında meslek eğitim yeri bulamayan genç sayısı ile açık kalan meslek eğitim yeri sayısı arasındaki fark küçülmeye bir önceki dönemde olduğu gibi devam etmiştir. Anılan dönemde 12.300 başvuru sahibi gence karşılık 19.600 açık meslek eğitim yeri bulunmakta ve sayı farkı 7.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Belirtilen fark bölge olarak değerlendirildiğinde, Batı Almanya’da bu sayı 7.400 artmış, Doğu Almanya’da ise yalnız 100 kişilik bir artış gerçekleşmiştir. Bir yıl öncesinde meslek eğitim yeri sayısındaki fark 1.600 olarak kaydedilmiştir.

2. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI SÖZLEŞMELERİN UYGULANMASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Türkiye-Almanya İstisna Akdi Anlaşması çerçevesinde Almanya’da, 2010 Eylül ayı itibariyle 255’i inşaat sektöründe, 169’u inşaat yan sanayiinde ve 13’ü demir çelik sektöründe olmak üzere toplam 437 vatandaşımız istihdam edilmiştir.

Söz konusu Anlaşması çerçevesinde iş üstlenen Türk firmalarına 01.10.2009 - 30.09.2010 tarihleri arasındaki bir yıllık dönem için 6.170 işçilik kontenjan ayrılmıştır. Diğer taraftan, son bir yılın verilerine bakıldığında, anılan Anlaşma çerçevesinde istihdam edilen Türk vatandaşlarının sayılarında düşüşün devam ettiği ve son 12 ay içinde ayda ortalama 373 vatandaşımızın istihdam edildiği görülmektedir.

3. VATANDAŞLARIMIZLA İLGİLİ SAYISAL BİLGİLER

a) Nüfus

(31.12.2009 tarihi itibariyle)

Erkek:	870.472
Kadın:	787.611
Toplam:	1.658.083

b) İstihdam

<u>Sigortaya Tabi Çalışanların Sayıları</u> (30.06.2010 tarihi itibariyle)			<u>İşsizlerin Sayıları</u> (31.10.2010 tarihi itibariyle)			
Genel	Yabancı	Türk	Genel	%	Yabancı	%
27.977.800	1.878.995	474.382	2.945.491	7,0	470.676	14,7
					137.997	21,5

4. GÜNCEL MAHKEME KARARLARI

4.1. Federal İş Mahkemesi'nin Ödünç İşçi Verilmesi Uygulamasında İzin Parasının Miktarına ilişkin 21.09.2010 tarih ve 9 AZR 510/09 sayılı Kararı

İşveren işçisine izin süresince ücretini ödemekle yükümlüdür. İzin boyunca ödenen ücret Federal İzin Yasası'nın 11'inci maddesinin 1'inci fıkrasının 1'inci cümlesinin hükmüne göre işçinin izne ayrılmadan önce çalıştığı son 13 haftalık ücretin ortalamasına göre belirlenmektedir.

Davacı, ödünç işçi veren davalı firmada 2007 yılı Aralık ayına kadar ödünç işçi olarak istihdam edilmiştir. Ödünç İşçi Verilmesine İlişkin Toplu Sözleşmenin (MTV BZA) 13'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasının 1'inci cümlesine göre, ödünç verilen işçilerin izin süresince toplu sözleşmelerle belirlenen ücret ve tatil günleri için öngörülen ücreti talep etme hakları bulunmaktadır. Davacı ve davalı ayrıca hizmet akdinde ödünç işçi veren firmada yapılacak diğer işler için saat başına 6,96 Avro ve gece işleri için de saat başına 0,81 Avro ek ücret üzerinde anlaşmışlardır. Davalı işveren anılan ücreti işçinin izni boyunca ödememiştir. Bu nedenle davacı, bu süre için izin parası olarak toplam 936,06 Avro işverenden talep etmiştir.

Davacının talebi ön yargı yollarında reddedilmiştir. Ancak Federal İş Mahkemesi Ödünç İşçi Verilmesine İlişkin Toplu Sözleşmenin (MTV BZA) 13'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasının 1'inci cümlesinin toplu sözleşme dışında hizmet akitlerinde işçi ve işveren tarafından ayrıca belirlenen ücretleri sarfı nazar etmediğine karar vermiştir. Anılan madde, sadece toplu sözleşmelerle belirlenen izin ücretlerini belirlemektedir ve Federal İzin Yasası'nın 11'inci

maddesinin 1'inci fıkrasının 1'inci cümlesinin hükmünden farklı değildir. Bu nedenle Federal İş Mahkemesi, işçinin hizmet akdinde öngörülen izin parası hakkının bulunduğu hükmetmiştir.

4.2. Federal İş Mahkemesi'nin Çalışanları Hizmet Akdinin Feshinden Koruma Yasası'nın (Kündigungsschutzgesetz) Aynı İşverene Bağlı Farklı Küçük İşletmelerde Çalışanlar için Geçerliliğine ilişkin 28.10.2010 tarih ve 2 AZR 392/08 sayılı Kararı

Çalışanları Hizmet Akdinin Feshinden Koruma Yasası'nın 23'üncü maddesinin 1'inci fıkrası, 10 ve daha az işçi çalıştıran işletmelerde çalışan işçileri, koruma kapsamı dışında tutmaktadır. Federal İş Mahkemesi'nin Kararı'na göre, bu uygulamada küçük ve büyük işletmeler arasında yapılan ayrıcalık, Anayasa'nın 3'üncü maddesinde öngörülen eşitlik ilkesine aykırı değildir. Küçük işletmelerde çalışanlar arasındaki kişisel müşterek iş ilişkisinin daha yoğun, işyerinin mali donanımının daha düşük olması, idari kapasite eksikliği gibi nedenlerden dolayı bu düzenleme nesnel olarak da yasalıdır. Bir işyeri sahibinin bir kaç işletmesi bulunduğu hallerde de çalışanların sayısı, işletmelerin birbirinden gerçekten ve organizasyon olarak bağımsız olmaları halinde otomatik olarak bir sayılmamaktadır. Diğer taraftan büyük işletmelerin küçük işletmenin tipik özelliklerine (yakın kişisel müşterek iş ilişkisi gibi) sahip birimlerinin de geçerlilik alanı dışına düşmemeleri güvence altına alınmalıdır. Önemli olan münferit durumun koşullarıdır.

Davalı işveren Leibzig'deki işletmesinde 8 işçi, Hamburg'daki işletmesine 6 işçi çalıştırmıştır. 2006 Ocak ayında Hamburg'da işçi alımı ve işten çıkarım yetkileri ile donatıldığı işletme şefini işe almıştır. Davacı, Hamburg'da 1990 yılından beri davalının işletmesinde çalışmaktadır. 2003 yılında bu işçiyle kıyaslanabilecek bir iş yapan bir işçi işe alınmıştır. Bu kişi daha genç ve kimseye bakmakla yükümlü değildir. 2006 yılının Mart ayında davalı, işletmeden kaynaklanan nedenlerle davacının hizmet sözleşmesini fesh etmiştir. İş Mahkemesi, işverenin daha genç işçiyi işten çıkarmamasını ve davacının hizmet sözleşmesini feshetmesini yetersiz sosyal tercih olarak niteleyerek davacıyı haklı görmüştür. Eyalet İş Mahkemesi de Çalışanları Hizmet Akdinin Feshinden Koruma Yasası'nın firmanın sermayesinin küçük olmadığı ve işletme şefinin Hamburg'da bizzat çalışmaması gerekçesiyle davada uygulanabilir olduğuna hükmetmiştir.

Federal İş Mahkemesi, ön yargı yollarının görüşüne aykırı olarak davalı işletmede organizasyon açısından birbirinden bağımsız olan iki işletme yeri bulunması halinde, bu iki işletmenin Çalışanları Hizmet Akdinin Feshinden Koruma Yasası anlamında tek bir işletme yeri olarak görülmemesi gerektiğine hükmetmiş ve durumun tespiti için davayı Eyalet İş Mahkemesi'ne geri göndermiştir.

Ek-1

ALMANYA İŞ PİYASASI SAYISAL VERİLERİ

	Aylık Veriler		2009 Ekim Ayına Göre	
	Ekim 10	Ağustos 10	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		40.902.000		0,9
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar				
ağustos.10	27.977.800			1,6
İşsizler	2.945.491	3.031.354	-283.134	-8,8
* erkekler % 52,4	1.542.250	1.590.078	-197.932	-11,4
* kadınlar % 47,6	1.403.241	1.441.276	-85.202	-5,7
* 25 yaşını doldurmamış %9,4	277.773	318.486	-60.814	-18,0
* 50 yaşını doldurmuş % 29,9	879.625	887.083	4.792	0,5
* 55 yaşını doldurmuş % 17,4	513.012	515.856	28.908	6,0
* Almanlar % 84,0	2.470.578	2.546.525	-244.255	-9,0
* Yabancılar % 15,8	470.676	480.467	-36.668	-7,2
* Türkler	137.997	141.484	-3.487	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	7,0	7,2	7,7	
Erkekler	6,9	7,1	7,8	
Kadınlar	7,1	7,3	7,6	
25 yaşını doldurmamış olanlar	5,9	6,7	7,0	
50 yaşını doldurmuş olanlar	7,9	7,9	8,1	
- Yabancılar	14,7	15,0	16,0	
- Türkler	21,5	22,0		
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	177.008	180.773	30.537	20,8
- Yıl başından beri	1.684.574	1.507.566	319.755	23,4
- Halen mevcut	400.555	397.640	102.919	34,6
Yardım alanlar				
birinci basamak işsizlik parası	825.870	864.552	-242.090	-22,7
İkinci basamak işsizlik parası	4.766.592	4.828.990	-128.991	-2,6
Sosyal yardım	1.783.484	1.798.490	-40.766	-2,2

Kaynak: Federal İş Ajansı